

Grundläggande kommunalrätt

Regeringsformen - grundlag

- *”Den offentliga makten utövas under lagarna”*
(RF 1 kap 1 §)
- Förvaltningsmyndigheter ska *”i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet”* (RF 1 kap 9 §)

Viktiga kommunalrättsliga principer

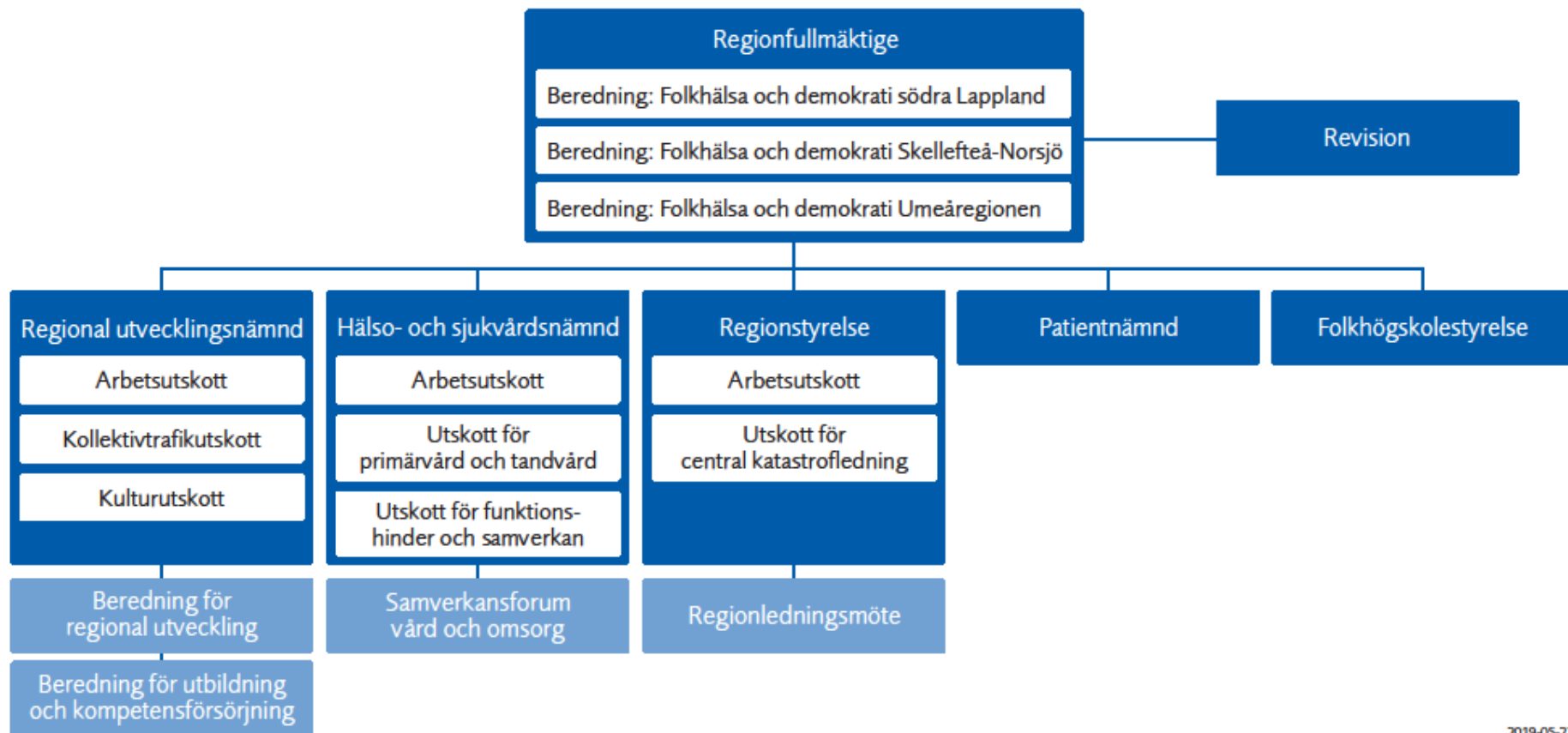
- Allmänna kompetensen lokaliseringsprincipen ([2 kap. 1 och 2 §§ KL](#))
- Likställighetsprincipen ([2 kap. 3 KL](#))
- Rätt att ta ut avgifter ([2 kap. 5 § KL](#))
- Självkostnadsprincipen och underskottsprincipen ([2 kap. 6 § KL](#))
- Principen om ickevinstsyfte, ([2 kap. 7 § KL](#))
- Proportionalitetsprincipen (5 § FL)

Exempel på annan viktig lagstiftning:

Tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen

Lagen om offentlig upphandling

Konkurrenslagstiftningen etc.

Fullmäktiges uppgifter

5 kap. 1 § KL

Fullmäktige beslutar i ärenden av ***principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för*** kommunen eller ***landstinget***, främst

- mål och riktlinjer för verksamheten,
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
- nämndernas organisation och verksamhetsformer,
- val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
- val av revisorer,
- grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
- årsredovisning och ansvarsfrihet,
- folkomröstning i kommunen eller landstinget, och
- extra val till fullmäktige.

Ärenden av
principiell
beskaffenhet eller av
större vikt för
landstinget får inte
delegeras till styrelse
eller nämnd.

FHS:s ansvar = nämnds ansvar enl. KL (6 kap. 3 – 6 §§)

- genomföra uppdrag från fullmäktige och se till att verksamhet bedrivs enligt mål, beslut och föreskrifter från fullmäktige samt enligt lagar och förordningar
- fatta beslut inom ramen för det verksamhetsansvar fullmäktige fastställt för FHS
- se till att det finns en tillräcklig intern kontroll och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt
- redovisa/återrapportera uppdrag till fullmäktige
- bereda ärenden till fullmäktige
- verka för samråd med de som nyttjar nämndens tjänster.

Nämnders självständighetsgrad

Ett landstings beslutande organ d.v.s. fullmäktige, får inte bestämma *“hur förvaltningsmyndighet skall i särskilt fall besluta i ärende som rör myndighetsutövning /.../ eller som rör tillämpning av lag”* (12 kap. 2 § RF)

I övrigt är det fullmäktige som bestämmer vad en nämnd ska ansvara för.

Nämndens/FHS uppdrag

6 kap. 6 § KL

Nämnderna ska var och en inom sitt område **se till** att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

De ska också **se till** att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Nämnd ska alltså - **styra, följa upp och kontrollera samt vidta åtgärder.**

De enskilda ledamöternas ansvar

- Varje ledamot har lika ansvar!
- Man deltar i ett kollektivt sammanhang.
- Man representerar helheten i regionen, inte enskilda delar
=> folkhögskoleverksamheten i länet.
- Rätt att ställa kvalitetskrav på sin förvaltning t. ex. genom återremiss.
 - Rätt att hålla sig informerad.
 - Ej rätt att påverka tjänstemannaberedningen som enskild ledamot eller ersättare
- Beakta eventuella jävssituationer
- Ett juridiskt ansvar och ett politiskt ansvar
- Endast reservation undantar ansvar för FHS beslut.

FHS:s reglemente - Ex.

- Ordförandens roll
- Presidiet
- Hinder att närvara vid sammanträde
- Ersättares tjänstgöring

Ordförandens roll och ansvar

Ordföranden ska

- kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
- kalla ersättare,
- leda FHS arbete och sammanträden och ansvara för ordningen,
- inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i FHS vid behov är beredda utan att själv styra eller på annat sätt påverka beredningsprocessens gång,
- se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i FHS,
- bevaka att FHS:s beslut verkställs.

Ordf. har alltså endast nämndadministrativa uppdrag. Ingen självständig ställning därutöver.

Presidiet (6 kap. 21 § KL)

Fullmäktige ska bland nämndens ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Dessa utgör tillsammans nämndens presidium.

Ledamöter och hinder att närvara

Fullmäktige väljer ledamöter och ersättare i nämnderna (6:16 KL)

4 kap. 20 § KL

Varje ledamot i en nämnd får väcka ärenden i nämnden.

Ersättares tjänstgöring

- *Ersättare träder in i ledamots ställe då ordinarie ledamot är förhindrad att inställa sig eller att fortsätta delta i sammanträdet, exempelvis på grund av jäv eller annan händelse.*

4 kap. 22 § KL

När ersättare tjänstgör har de samma rättigheter som ledamöter.

- Ersättare som inte tjänstgör har ingen rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet eftersom fullmäktige inte beslutat det (fört in det i FHS reglemente) (6 kap. 17 § KL)

Jäv

KL 6:24-27 §§

- Objektivitet och opartiskhet (RF 1:9)
- Syfte:
 - Undvika eget gynnande
 - Bibehålla och stärka allmänhetens förtroende för landstingets objektivitet
- Handläggningsförbud - gäller all ärendehandläggning inkl. beslut
- Handläggning: Utredning, beredning, föredragning och beslutsfattande (även verkställande av beslut)
- Intresse i sakfrågan
- Eget ansvar

Jäv

Fem olika slags jäv

- Sakägar-, intresse- och släktskapsjäv
- Ställföreträdarjäv (förmyndare, god man, förvaltare)
- Tillsynsjäv (KL)
- Ombudsjäv
- Delikatessjäv., i övrigt "särskild omständighet" ... "ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet" (ex. nära vänskap, stark fiendskap, ekonomiskt beroende)

Beslutsfattande och beslutsbefogenheter

Olika beslutstyper

Kommunalrättsliga beslut. Beslut som hör till en nämnds förvaltningsansvar och som innefattar avvägningar mellan olika beslutsalternativ. Dessa beslut fattas i grunden av nämnd inom ramen för nämndens ansvarsområde.

Sådana beslut kan delegeras => beslut i nämndens namn, s.k. delegation.

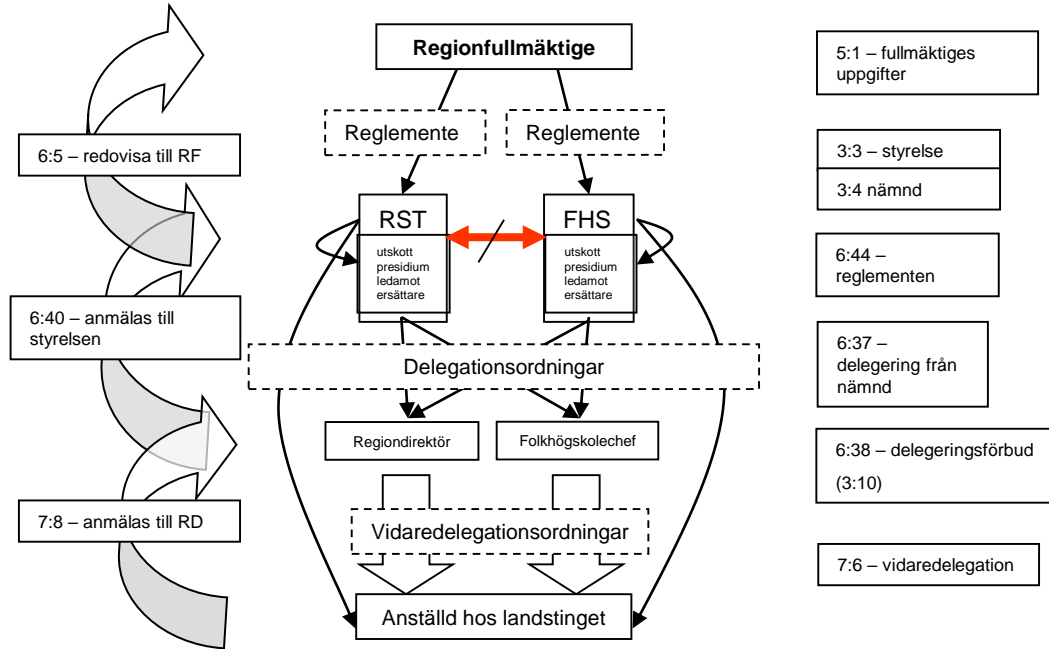
Besluten kan överklagas

Vårdbeslut - fattas av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Kan inte överklagas

Chefsbeslut - en chefs rätt att leda och fördela arbetet för de medarbetare som chefen har arbetsrättsligt ansvar över.

Kan inte överklagas

Ansvaret som
ledamot i nämnd

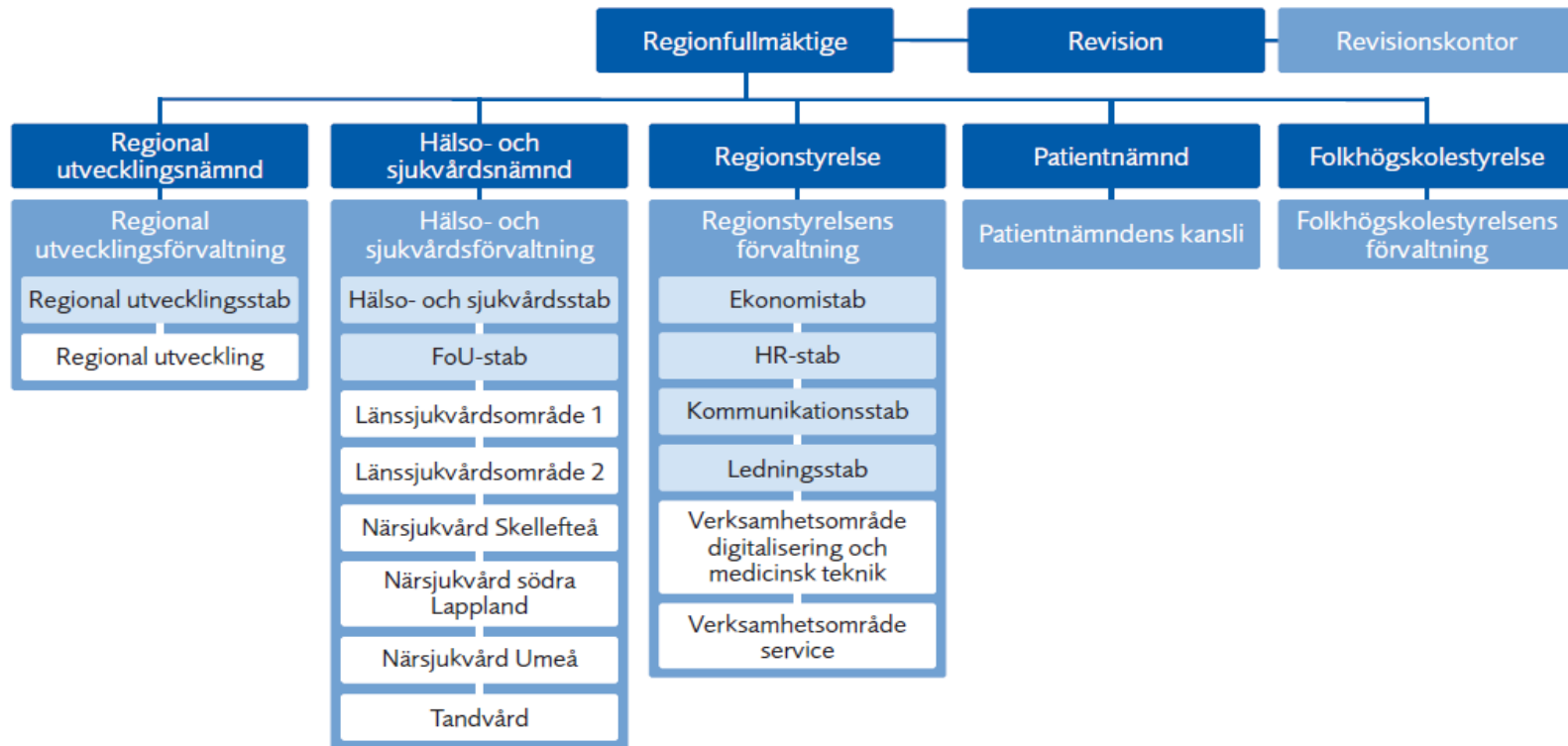

Sveriges
Kommuner
och Landsting

region
västerbotten

Tjänstepersonsorganisation 2019–

Vad gör en ledningsstab?

- Kanslienhet med nämndssekreterare
- Diarium och arkiv
- Beställning och uppföljning Hälsoval
- Bedömning och beslut om tandvårdsstöd
- Juridik
- Ledningssystem

- Samverkan med kommuner
- Informationssäkerhet och GDPR
- Krisberedskap och civilt försvar
- Strategiskt folkhälsoarbete
- Metodstöd i verksamhetsutveckling